

אינטרנציונל

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כח טבת תשס"ט שבת - ירושלים 4:30 תל-אביב 4:44 חיפה 4:34 מוצ"ש - ירושלים 5:45 תל-אביב 5:46 חיפה 5:44

פרשת וארא

עונה

גם אחרי שעלה אדם לגדולה,
ישאר בענוותנותו!

נלמד מהפסוק: "הם המדברים אל פרעה... הוא
משה ואהרן" (פרק ו-כז)

ופירש רש"י (עפ"י מגילה יא.): הם בשליחותם ובצידקותם
מתחילה ועד סוף". בזאת מלמדים אותנו חז"ל כי אף שעלו
משה ואהרן לגדולה בשליחותו של מקום, נשארו הם
בצידקותם ובענוותנותם כבתחילה.

דרשו חז"ל בגמרא (מגילה יא.) "ודוד הוא הקטן" (שמואל א'ז)
- הוא בקטנותו מתחילתו ועד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו
אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי
שגדול ממנו בחכמה.

ותמה הגר"ש שבדודן זצ"ל (בהקדמה לספר דעת תורה
למהרש"ם זצ"ל): בשלמא מה שאמרו "שהקטין עצמו במלכותו"
מובן, שאכן יש בזה חדוש ומעלה גדולה שמקטין עצמו במלכותו,
אבל מה שאמרו שבקטנותו הקטין עצמו, יש להבין איזו מעלה יש
בזה (ומהי ההשוואה), ומהו הלשון "הקטין עצמו", הרי ודאי
פשיטא הוא שיקטין עצמו בפני הגדולים ממנו בחכמה!?

אלא נמצאנו למדים מכאן - אומר הגר"ש - שבאמת רוב בני
אדם אינם מקטינים את עצמם אף לפני מי שגדול מהם בתורה!
וממילא גם זאת מעלה גדולה היא שנאמרה על דוד המלך ע"ה,
מה שאין כן שאר בני אדם אמנם מטפשים ומחשיבים את
עצמם למלכים... ואין נאה להם לכוף "מלכותם" לפני מי שגדול
מהם.

וזה הביאור בגמרא - מוסיף הגר"ש - כשם שבקטנותו
כשהקטין את עצמו לפי מי שגדול ממנו בתורה, הלא ידע כי הוא
הקטן ואין לו במה להחשיב את עצמו לפניו, כך במלכותו
שהקטין את עצמו לפני מי שגדול ממנו בחכמה, לא הרגיש
חשיבות בעצמו כלל כאילו היה הדיוט ממש... לפיכך זכה דוד
ונאמר עליו "וה' עמו" - שהלכה כמותו בכל מקום!

אף במלכותו מקטין עצמו...

המהרש"ם זצ"ל היה נכנע כולו בכל לבבו ובכל נפשו לרבותיו.
והיה עומד לפניהם כעבד קמיה מרא. וכשם שבקטנותו הקטין עצמו
לפני הגה"ק מזידיטשוב ושר שלום מבעלז זצ"ל, כן במלכותו, כשכבר
היה מפורסם בכל העולם כולו, ובזקנותו ממש, היה מקטין עצמו
לפני הגה"ק מטשורטקוב זצ"ל. וישב לפניו בשולחנו הטהור ככל
החסידים.

וידועה המליצה שאמר עליו האדמו"ר מטשורטקוב, בעת שישב
לפניו והדוחק היה גדול מאוד ודחקו החסידים את המהרש"ם, והיו
מן החסידים שצעקו ומחו על שדוחקים אותו, נענה הרבי מטשורטקוב
בבת שחוק על שפתיו ואמר: "כדאי הוא המהרש"ם לסמוך עליו
בשעת הדחק!"...

הקדמה ל"דעת תורה"

עונה ושפלות עד היכן?

הגה"צ רבי יוסף יוזל הורוביץ - הסבא מנובהרדוק זצ"ל היה לועג
לכל הכיבודים למיניהם ולא ראה בהם כל ערך. ולא זו בלבד, אלא
בשעה שהיו מגנים ומגדפים אותו - כפי שהיה קורה לעתים ע"י
מתנגדיו - היה מחייך בשעת מעשה עד שהתקבל הרושם כאילו הוא
נהנה מזה.

פעמים אף היה מבזה עצמו, בכוונה תחילה, כדי לשבור את תאוות
הכבוד. בימי שבתו בקובנה, אף היה מתכסה בשק ומטייל בחוצות.
ופעם ראוהו עובר ברחובות העיר כשהוא יחף ונעליו על כתפיו.

פעם הגיע לבקרו אחד מגדולי התורה כדי לתהות על קנקנו.
באותה שעה אחז רבי יוסף יוזל באמצע סעודתו. וכשהרגיש
שהאורח בא לתהות על קנקנו, קירב בענוותנותו את הצלחת
שעמדה לפניו, אל פיו, וגמע את המרק שבתוכה בלגימה אחת, כדרך
הזוללים והסובאים, זאת כדי להשפיל את ערכו בעיניו של האורח
הנכבד.

תנועת המוסר

העלון מוקדש לצילוי נשמת

ר' יואל זאב בן ר' יוסף הלוי אינטרקט ז"ל

במלאת יב חודש ליום פטירתו - כ"ז שבט תשס"ח

ת . נ . צ . ב . ה .

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבות בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי"... (פרק ויד, טו)

והקשה השל"ה הק': מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותירץ: כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן - כותב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד.

עד כמה צריך לחוש בצער הציבור?

אומרים חז"ל (סוטה יא.): "שלשה היו באותה עצה [של "הבה נתחכמה לו"] בלעם ואיוב ויתרו. בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורים, יתרו שברח זכו בניו שישבו בלשכת הגזית".

שאלת השאלה: מה היתה התביעה הגדולה על איוב ששתק עד כדי שנידון ביסורים נוראים ביותר, הרי בין כה וכה לא היה בידו להציל ולשנות את הגזירה, והראיה מיתרו שברח ולא היתה עליו כל תביעה, ואדרבה זכה לשכר. ומה העוול הנורא שעשה איוב בשתיקתו?!

ומובא בשם הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בספר משולחן גבוה) שביאר עפ"י הידוע בשם הגר"ז סולובייצ'יק זצ"ל שאיוב נידון כאן מדה כנגד מדה. שכן טבעו של אדם, כשהוא מרגיש כאב וצער גדול הריהו צועק אף אם צעקתו אינה מועילה מאומה. וזו היתה התביעה על איוב איך שמע את גזירת פרעה על כלל ישראל ושתיק. הלא היה עליו לחוש את צרת הכלל ולזעוק מכאב על כך.

והוסיף רבי חיים שמואלביץ, שאם כך הם הדברים, מדוע הוצרך איוב לסבול כל כך הרבה יסורים נוראים, האם לא היה לומד את הלקח מתוך צרה אחת שהייתה מתרגשת עליו? אלא רואים מכאן עד היכן צריך אדם להשתתף בצרת הכלל, שהיה על איוב לצעוק שם צעקה כה גדולה ומרה כמו זו היוצאת מכל היסורים האלו גם יחד.

כל אדם חייב להשתתף בצערם של ישראל

מדה זו של השתתפות בצערם של ישראל ונשיאה בעול עמם. כל אדם חייב בה - אומר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל בשיחות מוסר (מאמר נא) - וגם חיוב זה למדוהו חז"ל ממשה רבינו. וכן איתא (בתענית יא.) תניא אידך, בזמן שהציבור שרוי בצער אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלוש עלי נפשי... אלא יצער אדם עם הציבור, שכן מצינו במשה רבינו שציער עצמו עם הציבור, שנאמר (שמות יד יב): "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה" וכי לא היה לו למשה כר אחת או כסת אחת לישוב עליה, אלא כך אמר משה, הואיל וישראל שרויין בצער אף אני אהיה עמהם בצער".

ולא רק בחייו נשא משה את עול ישראל על לבו, אלא אפילו בשעת פטירתו מן העולם לא דאג לצרכיו כלל, אלא אך ורק דאגת ישראל היתה נתונה על לבו. וכדכתיב: "וידבר משה אל ה' לאמר, יפקוד ה' אלוקי הרוחות... איש על העדה, אשר יצא לפניהם..." (במדבר כז, יז). ואף זאת למדו חז"ל ממשה, שכך הוא מנהגן של צדיקים, וכמו שכתב רש"י (שם טו): "להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרינן מן העולם מניחין צרכן ועוסקים בצרכי ציבור!"

כל ימיו של משה רבינו היה נושא בסבלותם של ישראל, ואפילו ברגע פטירתו לא היתה לו דאגה אלא זו, שלא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה. והבקשה שביקש מהקב"ה "יפקוד ה' איש על העדה" היתה שיהיה להם מנהיג כמותו, דהיינו נושא בסבלותם ומרגיש בצערם, וכמו שפירש רש"י: "אלוקי הרוחות... מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

עכ"פ, מהעובדה שמשה רבינו ציער עצמו עם הציבור, נתבע כל אחד מישראל ללמוד ממשה רבינו, ולהרגיש בצערם של ישראל כמשה. וכל המשתתף בצערן של ישראל, זוכה ורואה בנחמתן של ישראל כפי שאמרו בגמרא (תענית שם). עכ"ד הגר"ח שמואלביץ.

להצטער על "שבר בת עמי"

בלבו פנימה לא חדל הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מלהצטער על "שבר בת עמי" - על האסון הרוחני שפקד את שבטי ישראל מגלויות שונות, אשר בבואם ארצה העבירו החילונים את ילדיהם לחינוך כופרני, ופרקו מעליהם עול תורה ויראת שמים.

פעם בנסיעה נלוה אליו תלמיד שהחזיק "רשמקול" באמתחתו. באמצע הדרך הפעיל התלמיד את המכשיר ברצותו לשמוע נגינה. נרתע רבי יהודה ושאלהו: "מעשי ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה?" כיצד יכולים לשמוע שירה היום, כאשר שכינתא בגלותא, ואלפים מילדי ישראל נקרעים ביד אכזרית מחוקי התורה!

וכך סיפר בנו הגאון רבי משה צדקה שליט"א אחרי מיטתו: "נהירנה בתקופת העליה, אבא היה קם בבוקר ומספר שלא הצליח להרדם כל הלילה מגודל כאב לבו על מצבם הרוחני של העולים החדשים..."

וזאת ליהודה

כל השתתפות בצער נלקח בחשבון

עקב מצב בריאותו ולבו החלש של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ציוה עליו הרופא להזהר מצער ועגמת נפש. והנה אירע שאחת מבנות משפחתו היתה מסוכנת בשעת לידה. הוא השתדל שלא להצטער ואמר: "ה' יעזור וישועתו כהרף עיין".

אולם לאחר הרהור שני אמר: "הן בדיני שמים נלקח בחשבון גם צערם של כל המצטערים עם החולה. ובכן, כל צער וכאב שלי הרי יהיה לזכותה של היולדת, והואיל וכך הוא הדבר, הרי בצערי, בכאבי ובעגמת הנפש שלי, יתכן שיהיה משום פיקוח נפש עבור היולדת ולכן עלי להצטער ולכאוב את כאבה.

בדרך עץ החיים

נמנע מלהתרחץ מרוב צער

בראש השנה תרצ"ט לפני התקיעות נשא הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל דברים מזעזעים עד כמה יש לכל יהודי להצטער בצער השכינה וביאר הפסוק (תהלים צד"כ) "היחברך כסא הוות" - מלת "היחברך" מלשון חבורה, כמו "פצע וחבורה". "כסא" - הוא כינוי של הקב"ה "הוות" - הוא לשון צער. שכיון שאין שמו של הקב"ה שלם ואין כסאו שלם עד ימות המשיח, צריך להיות צער השכינה בנפש היהודית על כך כה גדול, עד שהאדם יעשה לעצמו חבורות ופצעים...

כאשר גברו הגזירות בפולין והועלתה בסיים הפולני גזירת ביטול השחיטה היהודית, היה נמנע מלהתרחץ מרוב צער, פרט לערב שבת שהיה מתרחץ לכבוד שבת קודש. בימים אלו היה מעורר את בני הישיבה להשתתף בצרת כלל ישראל, והיה תובע מהם להתעורר ולעשות פעולות ממשיות לישועת ישראל.

הרב הדומה למלאך

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!

נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל" (פרק ויג)

וכתב רש"י: "ציוה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות זב).

האדם נבחן דוקא כשהוא במצב של כעס - אומר הגה"צ רבי ירוחם לייבוויץ זצ"ל (בדעת חכמה ומוסר ח"א) - כשצריך באמת לכעוס והותר לו זאת עפ"י דין, שם האדם נבחן! והוא כפשוטן של דברי חז"ל (עירובין סה): "בג' דברים אדם ניכר, בכיסו בכוסו ובכעסו".

"נצייר לנו מצב של כעס אצל החפץ חיים. מה היה כעסו של החפץ חיים? הלא רק "אורייתא קא מרתחא ביה" (תענית ד). כשהיה כועס הלא היה תובע ומוכיח ואז היינו שומעים דברים שלא שמעתן אוזן, ואם כן, נמצא, שכל כעסו היה דברי תוכחות ומוסר.

בקלם היו מחכים ומצפים לשעת כעסו של הסבא מקלם זצ"ל, ונוכל להבין אילו מרגליות טובות השיגו באמת בשעת כעסו. ולעומת זאת נתבונן בכעסו של אחד מאיתנו, כמה דברי בוז וקלון יוצאים מפיו בשעת כעס.

ופעם - מספר רבי ירוחם - עברתי על שדה בעל הבית ששכר פועל נכרי לגדור שדהו, ושכנו היהודי היה מתקוטט עמו על מקום הגבול. וכעס עליו הנכרי עד שנקם ואיים עליו בקרדומו שאם לא יסור יהרגנו, והלה אמנם נס תיכף ומיד מהמקום, בידעו שאין זה שחוק בעלמא אלא שאם לא ימלט יהרגו באמת. ונבהלתי על המראה, הלא השדה לא היה של הנכרי, ולמה לו לריב עם היהודי על דבר שאינו שלו כלל? אלא בגלל נגיעה הכי קלה שהוא עבד שם כבר כעס כל כך עד שמוכן ומזומן לשפיכות דמים רח"ל.

אדם ניכר בכעסו. בשעת שלוה כל אדם שפתותיו נוטפות מור, גם עכו"ם חברתו נעימה בשעה שהוא שקט. התחלתו של האדם הוא דוקא בשעת כעסו. עכ"ד רבי ירוחם.

הסובלנות משתלמת...

על נהג המונית שעצר למשפחת לוי ניכר היה, לפי מראה פניו ועיניו העוינות, שאינו ממכבדי התורה ולומדיה. ראש המשפחה הגאון רבי משה לוי זצ"ל (ר"מ ישיבת כסא רחמים) שאלו בנועם: "האם תוכל להסיענו לבני ברק?" "נו, תעלה כבר" - השיב הנהג בקוצר רוח. "מה המחיר בבקשה?" "שבעים שקלים"... ענה הנהג.

רבי משה נרתע מעט, הרי הסכום מופקע ממש... אך השעה מתאחרת והוא עלול לאחר לתפלת מנחה... אך גם בשעת הנסיעה הנהג אינו מניח להם: "אני לא סובל דתיים, כולם גנבים, שקרנים..." וכאן המשיך הנהג להתגרות במילים שאין הדעת סובלתן. רבי משה בשלות נפש ובעדינות מגיב: "אם אכן ישנם כאלו אינם ראויים להקרא דתיים". והוא מסביר לו בבהירות ובנועם את השקפת התורה ואת אורח החיים הנכון שהתורה מכתובה לכל אחד כיצד עליו לנהוג.

הנהג מקשיב פעור פה. הוא אינו רגיל בסובלניים כגון אלו. "תגידי לי" - שואל אותו הנהג - "כל הדתיים כמורך?" רבי משה מנצל את המומנטום וממשיך להסביר:

"ראה נא, האנשים הנושאים ביושר את ההגדרה "דתי" הם כמוני. צריך רק למצוא אותם ולהכיר אותם. אתם ניזונים לצערי מהתקשורת המשתדלת להראות את הקוצים הצומחים בשולי המחנה, וכך מתקבלת תמונה מעוותת... דע לך שפניה האמיתיות של החברה החרדית באה לידי ביטוי באהבת חיים, גמילות חסדים, עזרה לזולת ורגש חם של כבוד הבריות, חבל מאד שאת אלה לא זכית להכיר..."

נהג המונית הביט ברבי משה כשהוא נרעש כולו. הוא חש שעולמו הפנימי זועזע. "כבוד הרב" - פונה הנהג לרבי משה בנימה סלחנית - "אומר לך את האמת. כשראיתי אותך ואת משפחתך לא רציתי בכלל לעצור, אני לא אוהב דתיים. אבל בגלל הפרנסה אין לי ברירה והחלטתי לנקוב במחיר כמעט כפול מהרגיל... עכשיו אני מצטער, אקח רק ארבעים שקלים המגיעים לי..."

להפתעתו הניד רבי משה בראש ואמר: "לא! מה שנקבע בינינו וכבר הסכמתי לכך - תקבל. אך מכאן ולהבא נקוה שתפתח דף חדש ביחסך לדתיים..."

נתן רבי משה שבעים שקל לנהג ההמום, נפרד ממנו לשלום ויצא מהמונית. הנהג המופתע עוד הספיק לקרוא אחריו: "כבוד הרב, עוד יבוא יום ואני אחזור בתשובה!"

האיש משה

קוראים נכבדים! האם ידעתם?

לדעת ה"בן איש חי" מדוע כל הקובע מקום לתפילתו אומרים עליו שהוא עניו מתלמידיו של אברהם אבינו ?

לדעת האדמו"ר מגור בעל "שפת אמת" מהו סוד כוחו של "מנהיג" ?

מהו התנאי היסודי והראשון במעלה, להצלחתו של כל מחנך בקידום תלמידיו ?

מדוע קיבל על עצמו הגרא"מ שך זצ"ל שלא לטעום מאומה כל יום בשעה מסויימת בבוקר ?

על איזה רב העיד רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, שלא ראה אותו כועס כל ימיו ?

כיצד הגיב הגאון רבי יצחק אלחנן מקובנא זצ"ל כאשר ראה יהודי הולך לקראתו בשבת וסיגריה בפיו ?

על שאלות אלו ועוד רבות אחרות, תוכלו למצוא תשובות מעניינות בספר המבוקש **איש לרעהו**

(פרשת וארא: עמודים פז - קלט) ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות **לפרטים: 02-5869073**

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

פגישה במאה שערים

טפח על שכמו והודיע: "ניפגש השכם בבוקר על הסיפון!" יחיאל רצה להודות לו, אך לא היה מסוגל, דמעות חנקו את גרונו. תחת זאת לחץ את ידו ברגשות תודה חמים.

קרני שמש ראשונות האירו את השמים התכולים. בין גלי הים עמד נער יתום, 'בניחיד', ובידו: "אשר קדשנו במצוותיו וצווננו להניח תפילין". התפילה הסתיימה ולנער נכונה הפתעה: מצא את עצמו ליד שולחן ערוך, כאשר לידו מסב ר' משה - שבשעה זו שימש כאביו. מסביב ישבו שאר היהודים החרדים אשר הפליגו באנייה, יהודים מכאן ומשם שהתאספו לחגוג בר מצווה נדירה שכזו... קשה לתאר במילים עד כמה תרמה המסיבה הצנועה לנפשו הקרועה של היתום הצעיר!

* * *

אל חנות הספרים ברחוב מאה־שערים בירושלים נכנס אברך. מהר מאוד מצא את מבוקשו וניגש לשלם ולצאת. אלא שמהו בקולו של בעל־הבית זעזע נימים חבויים בנפשו. הוא הרגיש שהיהודי הזה מאוד קרוב אליו - אך ריבונו של עולם, מהיכן?! "שמא הינכם זה שהיה משגיח כשרות באוניה שהפליגה מאיטליה לארץ ישראל?" שאל.

"כן" ענה המוכר "אי פעם בעבר נאלצתי לבלות שבועות ארוכים על הים לשם פרנסה". יחיאל הושיט יד רועדת והזכיר בהתרגשות את הבר־מצווה שנחגגה בים הגדול ורחב הידיים... בתום שיחת ידידות ארוכה נפרדו השניים.

* * *

הסיפור, בעצם, הסתיים.

אך דומה שאת עיקרו עדיין לא סיפרנו:

בתקופה מסוימת החלה התעוררות ציבורית בארץ ישראל, לתאר עליות לארץ ישראל. יחיאל - שכבר היה אז סבא לנכדים - סיפר אף הוא את סיפורו. בדרך לא דרך הגיע הסיפור לבני משפחתו של ר' משה - שבתקופה זה כבר לא היה בין החיים. זה התחיל בנכד שלו ששמע את הסיפור, ובאחד מבניו שהצליח לאתר את יחיאל ולשמוע זאת ישירות ממנו. בקיצור: רק כעבור 70 שנה מאז ההתרחשות זכו ארבעת ילדיו של ר' משה לשמוע את הסיפור!

בעינינו זה החלק הכי מרשים בסיפור: אדם שיוצא לו לבצע מעשה חסד חשוב כזה, והוא לא מעלה על דעתו לספר זאת אפילו לילדיו! הרי לך הוכחה שמדובר כאן ב'חפץ־חסד' ולא ב'חפץ־פרסום'.

מה דעתכם?

נשלח ע"י משפחת ב. ירושלים

האנייה צפרה את צפירתה האחרונה, התנתקה ממדינת איטליה והחלה בהפלגה ארוכה בין גלי הים. יחיאל - נער יהודי צעיר - תפס לו פינה שם ישב לבדו. רק עיניו האדומות העידו על דמעות, ועל לילות טרופי שינה שחלפו עליו לאחרונה.

גופו היה נתון בירכתי האנייה, אך מחשבותיו נדדו הרחק - - - לאמא. אביו ז"ל נפטר לעולמו זה מכבר, ואימו האלמנה דחקה בו לקום ולברוח, להימלט מארץ מולדתם אוסטריה שהטרופ הנאצי החל מרעיל את אווירתה. מלחמת העולם השנייה טרם פרצה, אך עבודה האווירה הספיקה. השיגה עבורו סרטיפיקט (אישור עליה) ומיהרה לרכוש לו כרטיס הפלגה לארץ ישראל. להוותה הסתבר שאפשרות ההפלגה הריאלית תחול יומיים לפני הבר־מצוה שלו, מי ידאג ליתום שלה ביום שמחתו? מי יניח עימו תפילין באנייה? סימני שאלה נוספים היו עימה אך 'סימן הקריאה' בדמות האיום שעלה מן הצורך הנאצי הכריע את הכף: להפליג!

* * *

מיני מאפה ריחניים המתינו לו בתיק היד. אך יחיאל לא היה מסוגל להושיט את היד ולשלוף משם עוגייה. ידוע ידע שהריח הביתי יכריע אותו, זה יזכיר לו את ניחוחות סינרה של אמא, ואז לא יהיה מסוגל להתאפק מלבכות... ולעיניו הנוסעים כולם! זאת לא רצה. הוא ימתין מעט שהכרית תנוח על פניו, אז יתן לדמעות דרוך.

הלילה ירד, השמים נזרעו כוכבים. יחיאל לא היה לבד, שקית התפילין הייתה לידו. ליטף באהבה את האותיות שאמו רקמה שם עם כל כך הרבה אהבה, תפילה ותקווה שהשקיעה בבנה יחידה... מחשבותיו החזירו אותו שוב הביתה. כמה השקיעה אימו להכין אותו לבר־מצווה! כמה טרחה לאתר עבורו את האדם המתאים שיכין אותו ליوم הגדול!

יום אחד עדיין נותר לי - חלף הרהור במוחו. כיצד אתחיל לבד להניח תפילין? עם מי אוכל לחלוק את רגשותי? אני מוכרח לכבוש את הבושה. להתודע בפני אחד הנוסעים. לספר למישהו. לבקש עצה... אך למי? ממי? באוניה היו מספר יהודים חרדים, אך לא היה בו את האומץ לגשת אליהם ולבקש את עזרתם.

* * *

"נער צעיר; בא רגע!" מבטו החם והרחימאי של זה שהמשפט נשמע מפיו כבשו את ליבו של יחיאל. רק לאחר מכן ייודע לו שמדובר במשגיח הכשרות של המטבח הכשר באונייה. מהר מאוד נפתח יחיאל ופרק את המטען שעל ליבו: כיצד יניח תפילין? האם הבר־מצווה "יחול" ללא כל התייחסות? ר' משה - משגיח הכשרות - האזין לו,

זוכה השבוע (החמישי): משפחת ב. ירושלים (שמור במערכת)

הזוכה זה, הוא הזוכה החמישי במבצע הפרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור אמיתי, מעניין ולא שיוגרתני על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון. יתר התנאים פורסמו בשבועות הקודמים.

חמשה סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח. בברכת הצלחה וכל טוב